Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 23

Yazan:

GORDON WATERFIELD

Reynaud, halkı sürükleyecek lider değildi

Harbdenberi sesleri kısılmış olan sulhçular gene ortaya çıkıp faaliyete girişmişlerdi

En fenası da yeni Başkumandanın bu partiye istinadıydı!

Önümüzde bir mil uzunluğunda, gerimizde iki mil uzunluğunda araba sıraları vardı ve bu muhaceret günlerdenberi ayni şekilde devam etmekte idi. Evvelâ zenginler gitmişler, daha sonra sıra esnafa ve fakir kimselere gelmiş, bunlar da yola dökülmüşlerdi.

Elhasıl Parisle Orleans arasındaki yetmiş beş mil mesafeyi 12 saatte geçebildik ve geceyi arabalarımız içinde geçirdik. Arkadaşlarımızdan Morriot burada bir İngiliz tayyaresine yetişerek ayni gün İngiltereye döndü. Biz ise ertesi gün öğle üzeri Tours şehrine muvasalat edebildik.

Paul Reynaud'nun Fransız siyasetinde oynadığı rol Winston Churchill'in İngiliz siyasetinde oynadığı role benzer. Reynaud'nun istikbali karanlık gören sözleri, çok doğru çıktı. Kendisi, muktedir, cesur ve mücadeleci bir adamdı. Churchill de böyledir. Fakat onun Churchill'e benzemiyen bir tarafı, hükûmeti de birlikte sürüklemeğe muvaffak olamamasıdır. Reynaud, Clemenceau gibi aman vermiyen bir lider değildi. Çünkü uyuşma siyasetini takib ediyordu. Fransanın, müttefiki olan Çekoslovakyaya karşı taahhüdlerini ifa etmiyeceği anlaşıldığı zaman Reynaud, Campinchi ve Mandel hükûmetten çekilmek üzere idiler. Fakat tarihî bir buhran sırasında Fransız hükûmetini zayıf göstermemek icab ettiğine dair ileri sürülen mütalealar, onları istifaden vazgeçirmeğe kâfi gelmişti. Reynaud ufaktefek bir adamdır. Nutuklarını çok iyi hazırlar ve yazarsa da hitabet kudretini haiz değildir. Sonra Reynaud bütün Fransız milletini arkasından sürükleyecek kudrette bir lider de sayılamaz. Onun Maliye Nazırlığı sırasında vergileri ağırlaştırması, birçok düşman kazanmasına sebeb olmuştu. Gerek halkın, gerek parlamentonun geniş muzaharetini haiz olmadığı için kabinesine çeşid çeşid adamlar almak ıstırarında kalmıştı. Onun kabinesinde sulh taraftarı olan sağlar vardı ve bunlar onun münekkidleri arasında idiler. Reynaud bu adamları sürükleyebileceğini sanmıştı. Halbuki onlar, Reynaud'yu atmağa muvaffak oldular. En büyük hatası 7 haziranda kabinesini tadil ettiği zaman 82 yaşındaki Mareşal Petain'i Başvekil muavini olarak kabineye alması idi. Mareşal Petain, Verdun kahramanı sıfatile «geçemezler!» diye bağıran adam olduğu için halk tarafından seviliyordu. Fakat Mareşalı yakından tanıyanlar, endişe içindeydiler. Petain, bedbinler arasında idi. İhtiyarlık onu maddeten çok zayıflatmıştı.

Mareşal Petain 1935 mayısında Cracow'u ziyaret ederek Pilsudski'nin cenazesinde hazır bulunduğu zaman Goering'le Alman zabitleri, Petain'e en büyük hürmeti göstermişlerdi. Mareşal Petain, Yugoslavya Kralı Alexandr'ın cenazesinde de Fransayı temsil ettiği için burada karşılaştığı nazi şefleri ve Alman ordusu mümessilleri de ona karşı ayni şekilde hareket etmişlerdi. Daladier'nin hatalarından biri Petain'i Madride sefir olarak göndermesi idi. Çünkü bu sayede Almanlarla İtalyanlar Petain'i kazanmak için herşeyi yapmağa müsaid muhiti bulmuşlardı. Petain, askerî sınıfı en mümtaz sınıf sayan adamlardandı ve genc Almanya, genc İtalya ve genc İspanyanın disiplinini takdir ediyordu. Bu yüzden Fransanın hezimete uğraması üzerine Weygand'la birleşerek Alman ordusu rüesasile şerefli bir anlaşma yapabileceğini sanmıştı. Petain'in anlayamadığı nokta, Fransanın, eski tertib Almanya ile değil, belki Fransayı köleleştirmek istiyen nazistlerle harbettiği idi .

73 yaşındaki General Weygand'a gelince onun da düşünceleri aşağı yukarı Petain'inkinden farksızdı. İhtimal Weygand, Hitler'in Fransaya karşı neler düşündüğünü daha iyi biliyordu.

Weygand, harbin kaybedilmiş olduğuna inandığı bir sırada kumandayı Gamelin'in elinden almak fikrinde değildi. Bununla beraber başkumandanlığı ele alır almaz elinden geleni yapmış, fakat Fransanın ıstırab çekeceğini, ve ıstırab çeke çeke kendini bulacağını, kendine geleceğini aklına getirmemişti. Halbuki Fransa, ancak harbi sonuna kadar devam ettirmek ve uzun harbi göze almak sayesinde kalkmabilecekti, fakat Weygand'la Petain İspanyada olup bitenleri gördükleri için başka türlü tesir altında kalmışlardı. Zaten Weygand bir müddettir faşizme temayül gösteriyor ve bir iki defa miralay de la Roque'un toplantılarında söz söylemiş bulunuyordu.

Müttefik ordular başkumandanının ve Fransa Başvekil muavininin bu düşüncede bir adam olması tehlikeliydi. Fakat daha fenası, bunların sulh partisine istinad etmeleri idi. Bu parti, Münih'tenberi mütemadiyen sulh için çalışıyor ve her ne zaman kat'î bir karar verilmesi, kuvvetli bir siyaset yapılması icab ederse derhal kendini gösteriyor, ihtiyatlı siyaset tavsiye ediyor, ve nihayet hükûmet asgarî mukavemetle iktifaya mecbur oluyordu. Bonnet'ler, Laval'ler ve Caillaux'lar hükûmette bulunmadıkları zamanlar dahi bunlar kulis arasında, meclis ve âyan toplantılarında mutlaka kendilerini gösteriyorlardı. Eylûlde harb ilân olunduğu zaman Fransız milleti derlenip toplanarak ihtilâflarını unutmuş, ve Hitler'in tecavüz siyasetine son vermek için harbe karar vermişti. O zaman sulh partisinin sesi kısılmış, fakat sekiz aylık muharebeden ve mayısla haziranda başgösteren mağlûbiyetten sonra sulh partisi kendini yeniden hissettirmişti. Bu parti, bilhassa Cumhurreisi Lebrun'ün etrafında çalışarak onu kazanmağa çalışmış ve muvaffak olmuştu. Sulh taraftarları, Almanya ile harbetmeğe aleyhtar oldukları gibi İtalya ile de harbetmenin manasız olacağını iddia ediyorlardı. Bunlara göre bir faşist - lâtin bloku kurmak gerekti. Çünkü ancak bu sayede Almanyaya karşı gelmeğe imkân vardır. Fransanın mağlûb olmağa yüz tutması üzerine Laval gibi haris adamlar işbaşına geçmek sırasının hulûl ettiğine inanarak Tours ve Bordeaux'da Fransız hükûmetinin başına üşüştüler. Fransadaki sulh taraftarları, İngilteredekilerden daha nüfuzlu ve daha kuvvetli idiler. Çünkü Fransada bu mesele yalnız bir haricî siyaset meselesi değildi. Belki dahilî siyaset meseleleri sırasında idi ve en feci ihtilâflara sebebiyet vermekte idi. Bu vaziyet İspanyanın dahilî harbi sırasında da kendini göstermişti. Fransadaki sollar İspanya cumhuriyetçilerine yardım etmek istemişler, bundan başka Almanyanın şarkî Avrupada nüfuzunu takviye etmesine karşı gelmeğe uğraşmışlar, ve Fransanın Çekoslovakyaya karşı taahhüdlerini ifa etmesi lehinde davranmışlardı. Buna mukabil sağlar, sulh partisine temayül gösteriyor ve sulh partisi Fransanın huzur içinde yaşamasını dileyordu. Fransada eski ideolojik husumetler tekrar alevlenmişti. Fakat iki taraf arasında sarih bir hattı fasıl yoktu.

Meselâ sosyalistler arasında Paul Faure'un başında bulunduğu bir grup, her ne pahasına olursa olsun sulh lehinde idi. Sonra sağlar arasında Louis Marin'in riyaset ettiği grup, Almanya ile sonuna kadar harbetmek taraftarıydı.

(Devam edecek)

Şehir Haberleri

İlkmekteblerdeki fakir talebeler

Himaye cemiyetleri bu sene faaliyetlerini artıracaklar

İlk mekteblerdeki fakir talebeleri himaye etmek maksadile kurulan «Yoksul çocukları himaye cemiyeti» 16 kazada teşkilâtını tamamlamıştır. Cemiyetlerin, şimdiye kadar gösterdikleri faaliyetini tespit etmek üzere bu ayın on beşinde bir kongre yapılacaktır.

Halen ilk mekteblerde yardıma muhtac talebe mevcudu on beş bini bulmaktadır. Geçen sene bu talebenin ancak 11 binine yardım yapılabilmiştir. Partinin himayesinde kurulan cemiyetler, bu çocukların hepsini işe etmek ve ihtiyacları olan ders levazımını tedarik eylemek için müştereken çalışacaklardır.

Hastalığa müstaid olan fakir talebenin prevantoryoma yatırılması icab ettiği takdirde masrafları cemiyetler tarafından ödenecektir. Yardımın mekteblerde tedrisata başlandığı zaman derhal yapılması için cemiyetler lâzım gelen tedbirleri alacaklardır.

Askerlerimize kışlık hediye

Şişli Halkevinde toplanmakta olan kahraman askerlerimize kışlık hediye yekûnu yirmi bir bin parçayı geçmiştir.

Konyada

Konya (Hususî muhabirimizden) — Askerlerimize kışlık giyecek hediyeleri verilmesine Konyada hararetle devam ediliyor. Her evde, her elinden iş gelen kadın, bu mukaddes uğurda hazırlık yapmakta, çorab, eldiven, fanilâ, süveter işlemekte, pamuklu dikmektedir.

Adanada

Adana 27 (Hususî muhabirimizden) — Askerlerimize kış hediyesi toplanması bütün hızile devam etmektedir. Millî Mensucat fabrikası ameleleri (2000) pamuklu hediye etmişlerdir.

Asker ailelerine yardım

Askere gidip zevceleri çalışmağa mecbur olan erlerin ilk mekteb çağına gelmemiş çocuklarının Çocuk Esirgeme Kurumu Anakucağına meccanen alınmaları takarrür etmiştir. Şehrimizden askere giden erlerin muhtacı muavenet ve iaşelerile mükellef olduğu efradı ailesine bu günden itibaren muntazam yardım başlayacaktır. Maaşları ve şahsî gelirleri yüz liradan fazla olan vatandaşların vereceği yardım paralarının da bu günden itibaren toplanmasına ve maaşlardan kesilmesine başlanacaktır. Asker ailelerine ilk yardım Belediye bütçesinden ayrılan 40 bin liradan yapılacaktır. Bu şekilde yardım edilecek 3000 aile tespit olunmuştur.

Türk borcu tahvilleri

Türk borcu tahvillerinin her üç kısmına aid tediyata başlanmıştır. Tediyat tranş farkı olmaksızın beher kupon mukabili 0,7346 dolar mukabili 0,9547 Türk lirası ve 1934 ikinci sıra Türk borcu tahvilleri için ise, 18,75 Fransız frangı mukabili 0,5558 Türk lirasıdır.

HAVA TEHLİKESİNE KARŞI

Sığınakların rolü

Apartıman bodrumları iyi tedbirlerle emniyetli birer korunma yuvası olurlar, açık arazide ise...

YAZAN:

Arif A.

Mevzua bir iki rakamla girmek her halde işin maddî tarafını göstermek bakımından faydalı olacaktır kanaatindeyiz..

Büyük Harbde en toplu hava taarruzu 37 tayyarelik bir filo halinde Paris üzerine yapıldı.. Neticede 870 kişi öldü ve yaralandı. Korunma tedbirlerinin tam olarak tatbik edilmediği muhakkaktı. Fakat buna mukabil havacılığın da gerek evsaf, gerekse yük taşıma kabiliyeti cihetinden bu güne nazaran çok geride bulunduğunu da inkâr etmiyeceğiz. Ortalama bir hesabla dört yüz kilo bomba taşıyan bir tayyare, «15» kişinin ölümüne sebeb olmuştur.

Son harbde atılan yedi bin bomba, ancak on sekiz kişinin ölümüne sebeb olmuştur ki, tayyareciliğin ilerleyişi yanında, korunmanın da muvaffakiyetli varlık gösterdiğini anlatması bakımından bu rakam üzerinde düşünmek hayırlı olur.

Büyük Harbin tecrübelerinden öğrenildiğine göre; topçunun devamlı ve şiddetli bombardımanı neticesinde bir köy içindeki bütün binaların yıkıldığı, yandığı görülmüş, fakat kârgir binaların delik deşik olmuş duvarları dibinde bodrum katlarının sapasağlam ayakta durduklarına şahid olunmuştur.

Şu ufak rakamlardan bir netice çıkarmak lâzım gelirse, diyebiliriz ki; hava taarruzu, bu tehlikenin ne olduğunu bilmiyen, varlığını korumak yolundaki tedbirleri ihmal edenler için ciddî korkudur.. Fakat kendini korumak istiyenler içinse, mukadderatın önüne geçilemiyecek müstesna hâdiseler ve haller dışında, pek de ürkülecek bir şey değildir.. Yalnız dikkat etmek lâzımdır ki, kârgir binaların bodrum katları, alınacak tedbirlerden biri olan sığınakların kurulmasına en uygun düşecek fırsatlardır.. Çünkü Büyük Harbin bombardıman neticesini bu gün görebilmek için en az kilometre murabbaına beş, on bin kilo bomba atılması icab edecektir. Böyle bir netice de mütearrız için çok güç olacağı gibi pahalıya da mal olur. Havacılık malzemesinin pahalı olduğu kadar kaybolanlarının yerine getirilmesi de müşkül - dür. Maddî ve manevî fedakârlıklar ister.. Bu noktai nazardandır ki, tahribden ziyade sivil halkın maneviyatını kıracak patlaması şiddetli bombalar daha çok kullanılmaktadır. Beş kişi öldürecek bomba yerine beş yüz kişiyi gürültüsile heyecana düşürecek infilâklı bombalar tercih edilir.. Bu halde kârgir binalarımızın bodrum katlarında hazırlıyacağımız sığınaklar hayatınızı korumak bakımından ehemmiyet kazanacaklardır.

Mahallî hükûmetin inşaat sıralarında bile yapılmasını mecburî kıldığı apartıman altlarındaki sığınakları benimsememek doğru bir düşünce değildir.. Pencere ve kapı aralıklarının muntazam kapatılmasile ve iki taraftan giriş ve çıkış kapısı bulunacak tarzda hazırlanacak bir bodrum katı, en emniyetli bir korunma yuvası, itimad edilir bir sığınak olur..

Bazı mıntakaların boş düzlüklerinde ferdlerin mecburiyet ödeme düşüncesile kazdıkları ve üzerlerini dört ağaç dalı ve beş altı santim toprakla örttükleri sığınak müsveddelerinde barınacaklar için hiç bir fayda bekleme - melidir. Bu şekil, hendeklerin maksaddan çok uzak olduklarına inanmak buraya sığınacaklar kadar kazdıranın da kanaat etmesi zarurî olan bir haldir. Bu takdirde siper denilen yarım metre genişliğinde, 2 metre derinliğinde ve iki - şer metre kolları olan bir zaviye şeklinde korunma siperleri kazarak bir kısmının üstünü kalaslarla kapamak ve iki kat kum torbasile takviye etmek daha doğru ve yerinde bir tedbir olur. Bu şekil korunma siperlerinin mevcudiyetine kanaat etmiyecekler, sığınak örneklerini yakından tetkik ederek ufak bir fedakârlıkla ailesi efradını korumak yolunda çalışmak borcundadır. Esasen toplu sığınaklardan ziyade münferid ve küçük sığınakların rüçhaniyeti vardır. Hava harblerinin meydana getirdiği tehlikelere karşı sadece orduların değil, şehirlerin ve ferdlerin bile en müessir müdafa tabiyesi dağılmaktır. Toplu olmaktan ziyade münferid ve dağınık bir halde kurulacak koruma siper ve sığınaklarda böyle bir gayenin tahakkukuna yardım etmeleri dolayısile tavsiyeye değer mahiyettedirler.

Felâketezdeye yiyecek, askere kışlık hediye olarak giyecek vermek zevki kadar korunma işinde idarî teşkilâta yardım maksadile yapılacak her fedakârlık ödenmesi zarurî bir borc telâkki edilmelidir.

A. A.

Satie davası yeniden nakzedildi

Fındıklıdaki «Satie» binasının alım, satımından çıkan davada, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesi, Deniz Bank erkânından bir kısmı hakkında mahkûmiyet kararları vermişti. Temyiz birinci ceza dairesi de, mahkûmiyetleri, hâdisede vazifeyi suiistimal suçunun maddî ve manevî unsurları mevcud olmadığı kaydile, nakzetmişti.

Fakat, Başmüddeiumumilik, bu lehteki bozma kararının tashihini isteyince, Temyizin dört ceza dairesi azasından müteşekkil umumî heyet toplanmış, dosya üzerinde tetkikat yapmıştır. Neticede, karar, dava olunanlar aleyhinde bozulmuştur.

Kısrak tekmesile ölmüş!

Ramide Topçularda Çigozyolu denilen yerde, sekiz senedir beraber yaşadığı metresi Santuhiyi, kıskanclığından bıkarak öldürdüğü iddia olunan arabacı Danyalın muhakemesine ağır cezada başlanmıştır. Danyal: «— Onu ben öldürmedim, ahırda azgın bir kısrağım vardı, kısrak tepiş, kafatasını çatlatmış. Kadını ölmüş görünce, beni öldürmüş sanırlar diye korktum, cesedi üç gün ahırda sakladım. Kokmağa başlayınca da bahçenin bir köşesine gömdüm» demiştir. Şahidlerin celbi için muhakeme talik olunmuştur.

Hava Kurumuna teberruda bulunan hamiyetli tacirlerimiz

İstanbul tütün tacirleri Türk Hava Kurumuna aşağıda gösterildiği miktarda, teberruda bulunmak hamiyetini göstermişlerdir. Tebrik ve takdirlerimizle neşrediyoruz:

Felemenk - Türk tütün şirketi 2500, Bay Mithat Nemli 2500, Bay Herman Spirer ve şürekâsı 2500, Türk Tütün Limited şirketi 2500, Bay Sabri ve Bekir Tüten 2000, Bay Hasan Kozluca 2000, Geri Tabako 2000, Yerli Ürünler Türk Anonim şirketi 2000, Bay Konstantin Sedenko 2000, Baker Müessesesi Tütün şubesi 1700, Bay Abdi Fuad Akev Limited şirketi 1500, Bay Ümberto Polizio 1500, Ali Ağazade Bay Ali Rait ve şürekâsı 1400, Bay İskender Mehmed Dramalı 800, Bay Tahir Kavala 700, Bay Mustafa Salih 500, Bay Papadatos kardeşler 500, Bay Nazım Ekmen 500, Bay Cemal Çapraşık 450, Bay Cemil Aviğdor 400, Bay Edib ve Şekeroğlu 350, Bay İbrahim Santur 300, Bay Sarım Kibar 300, Oritab Limited 300, Bay İhsan Toruk 300, Bay Receb Köken ve Hüseyin Yaka 300, Bay İbrahim Paşaoğulları 150.

Sıhhat Vekili şehrimizde

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Hulûsi Alataş dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir. Sıhhat Vekilimizin birkaç gün şehrimizde kalarak bazı mühim hususlar, bilhassa yabancı memleketlerden getirilmesi zarurî olan müstahzarat ve ilâc fiatlarındaki gayritabii yükselişlerle alâkadar olacağı anlaşılmaktadır. Ecza tacirlerinden mürekkeb bir heyet de Vekili ziyaretle bazı temennilerde bulunmağa hazırlanmaktadır.

Çakı ile yaraladı

Aksarayda Sofularda oturan Sabri, bir kavga esnasında arkadaşı Faiki çakı ile kolundan yaralamıştır. Faik tedavi altına alınmış, Sabri yakalanmıştır.

Kısa Haberler

Haber verildiğine göre şimdiye kadar İstanbulda bulunan Osmanlı Bankası umumî merkezi Ankaraya naklolunacaktır.

★ Sirkecide Beşir Kemal eczanesi karşısındaki adanın istimlâki ikmal edildiğinden tramvay hattına tesadüf eden bu binaların Sirkeci şimendifer gari istikametinden yıkılmasına başlanılmıştır.

★ **Avrupa ekspresi dün dört saat rötarla gelmiştir.**

★ Son zamanlarda muhtelif memleketlerden gelmiş ve gelecek olan kimyevî maddelerin tevziatına önümüzdeki hafta başlanacaktır.

***

Edirnekapı - Cihangir hattında işliyen şoför Süleymanın idaresindeki otobüse, Taksim meydanında arkadan gelen 194 numaralı tramvay şiddetle bindirmiş, hâdise neticesinde tramvay da, otobüs de hasara uğramıştır. İnsanca zayiat olmamıştır.

***

Şoför Satının idaresindeki Belediye temizlik işleri kamyonu dün Saraçhanebaşından Fatih istikametine giderken seyyar satıcı Orhanın arabasına çarpmış, araba parçalanmıştır.

Almanyadan gelen lokomotifler

Almanlar tarafından teslimi derühde edilen modern lokomotiflerin bir kısmı Sirkeci istasyonuna gelmiştir. Krupp fabrikalarında yapılan bu lokomotiflerin kısa bir müddet zarfında tamamen teslim edileceği alâkadarlara bildirilmiştir.

Divanı harb reisliği

Örfî İdare komutanlığı divanı harblerine aid kadrolar tamamlanmaktadır. Divanı harb reisliğine topçu yarbay Reşid tayin olunmuştur. Adliye Vekâleti de divanı harbe sivil hâkimler verecektir.

Vesaiti nakliye kazaları

Beşiktaşta Uzuncaovada oturan 48 yaşlarında Zeyneb, tramvaya binerken muvazenesini kaybederek düşmüş, başından ve kolundan ağırca yaralanmıştır.

Yugoslavyanın millî bayramı

Yugoslavya kulübünde dün yapılan resmi kabulde bulunanlar

Dün Yugoslavların millî bayramı idi bu münasebetle dün sabah Yugoslav kulübünde bir resmi kabul yapılmış, Yugoslav konsolosu tebrikâtı kabul etmiş ve bir nutuk söylemiştir. Dün akşam Yugoslav kulübünde bir ziyafet verilmiştir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Karanlık ve Belediyenin vazifeleri

İstanbul, dün gecedenberi kapkaranlıktır. Şehrin bu karanlığı karşısında, yüreğimiz aydınlık olsun diyoruz ve İstanbulun bütün ışıklarını örten siyah perdelerin arkasında, apaydınlık odalarımızda, çalışır, konuşur ve eğlenirken harbe karşı bir ihtiyat tedbirinin tam ve mükemmel olarak alınmış olmasından doğan bir ferahlıkla yüreğimiz aydınlıktır.

Hükûmet, ışıkları karartma tedbirinin icab ettirdiği her türlü tedbirleri alıyor. Örfî idare ilânı, askeri mahkemeler teşkili, sabıkalılara iş bulunarak ve yatacak yer gösterilerek bunların gözönünde ve polis nezareti altında tutulmaları gibi ihtiyat tedbirleri, hep karanlık işler peşinde koşanların karanlıktan istifade etmelerine mâni olmak içindir.

Avrupa harbinin doğurduğu bu gayritabii hayatın icab ettirdiği diğer bütün tedbirlerin de alınacağına şüphe yoktur. Bu arada, Belediyemize de, mühim vazifeler düşmektedir ki bunların biri de, kazalara meydan vermiyecek bazı tedbirlerin biran evvel alınmasıdır.

Meselâ, Eminönü, Karaköy gibi kalabalık meydanlarla büyük caddelerde, vapur iskelelerinde maskelenmiş ışıkları çoğaltmak lâzımdır. Ankaraya nazaran, İstanbulda, bu çeşid maskeli şehir tenviratı pek azdır. Bunların, karanlıkta yürüyenler için, denizlerde gemilere yol gösteren sahil fenerleri hizmetini görmekte olduğunu unutmamak lâzımdır.

Sonra, yollarda çukurlar, tümsekler, taş ve toprak yığınları, inşaat malzemesi bırakmamak icab eder. Meselâ, Taksimdeki Sıraelviler caddesinin bugünkü halile kalması doğru değildir. Bu halde bulunan yolların sür'atle bir çaresine bakılmalıdır. Bilhassa, caddelerde pek tehlikeli olan lâğım çukurları ve diğer manialar, üstü maskelenmiş mavi fenerlerle gösterilmelidir. Harb halinde olmadığımıza göre, bugün için gayrimevcud bir tehlikeye karşı aldığımız iyi tedbirlerin, bugün için mevcud bir tehlikeyi, yurddaşların sakatlanmasına ve ölümüne sebebiyet verecek bir görünmez kaza haline getirmemesi icab eder. Bir yangın vukuunda, bunu sür'atle söndürebilmek için, o mıntakanın muvakkaten aydınlatılması lâzımdır. Çünkü harb halinde olmadığımıza göre, mutlaka, tam karanlık yapacağız diye, yangının büyümesine meydan vermek doğru olmaz. İşin eşkâlini değil, ruhunu düşünmek lâzımdır. Böyle düşününce, hatta harb halinde bile, yangın çıkan mıntakanın muvakkaten aydınlatılmasında mahzur yoktur; çünkü bizzat yangın, düşman tayyareleri tarafından görülmesinden korkulan ışığın ta kendisidir.

Henüz acemisi olduğumuz bu ışıkları karartma işinde, tedricen tecrübe sahibi olacağımıza şüphe yoktur; fakat meselâ, Londrada, her türlü kazaları önlemek için, uzun tecrübelerden sonra alınmış olan tedbirleri öğrenip hemen tatbik etmek muvafık olur. Fakat ilk yapılacak iş, yollarda çukurlar, taş, toprak ve malzeme yığınları bırakmamak, uzun sürecek yeni yol ve kanalizasyon inşaatına başlamamaktır.

Muhterem Belediye Reisimizin, bu işte Belediyeye düşen tedbirleri sür'atle alacağından şüphe etmiyoruz.

İtalya ile ticarî münasebatımız

İtalya ile aramızda denizyolile her türlü münakalât durmuş olduğu için, İtalyan deniz firmalarının da iştirakile Türkiye ve Balkan memleketlerile ticarî nakliyatı temin için kara yolile vagon gropaj servisi ihdas etmişlerdir. Bu ticarî katarlar İstanbul ve İtalyan şehirlerinden haftada üç, «dört defa karşılıklı tahrik olunacaktır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyanından mes'uliyet kabul olunmaz.

PİYASA HAREKETLERİ

Haftanın bilânçosu

Bellibaşlı ithalât ve ihracat - Ticarî itilâflar - Sanayide ham madde

Harbin, bütün memleketlerde olduğundan çok az ve daha hafif olarak, haricî ticaretimizde yaptığı tesirlerin kısa sürdüğünü ve sür'atle zail olduğunu memnuniyetle görüyoruz. Geçen bir hafta içinde, ihracat faaliyetimiz evvelki haftalara nazaran çok daha hareketli ve dolgun yekûnlu oldu. Bir haftada yalnız İstanbuldan 3,500,000 liralık ihracat yapılması, bugün için çok memnun olunması lâzım gelen bir miktardır. Buna mukabil geçen bir hafta içinde ithalâtımız kara yolile yapılan muayyen kalemlere inhisar etmiştir.

Şunu da kaydetmeden geçmiyelim ki: Bir müddet tam bir durgunluk geçiren ve yeniden hiç bir eşya geçmiyen İstanbul gümrükleri ikinciteşrin ayında, bir ay evvelki 1,600,000 liralık gümrük resmi varidatına mukabil 2 milyon lirayı geçmiştir. Bu suretle gümrükler varidatı normal zamanların miktarına doğru gitmektedir.

Neler ihrac ettik?

Geçen bir hafta içinde İstanbuldan bilhassa Filistine iç fındık, müteaddid partilerde tuzlu balık, zeytin ve ceviz; Macaristana deri. barsak, altı parti iç fındık, amyant; Yunanistana yumurta, dört parti tuzlu balık; Yugoslavyaya yirmi parti iç fındık; Bulgaristana dört parti tuzlu balık, iki parti balmumu ve çam kabuğu; Rumanyaya tuzlu balık, tütün, iki parti iç fındık, lâkerda, zeytin; Mısıra tütün; Çekoslovakyaya erik kurusu; İngiltereye tütün (ki 1,300,000 liralık bir partidir), keten elyafı; İtalyaya iki parti deri; Almanyaya tütün (yarım milyon liralık bir partidir); İsveçe üç parti iç fındık; İsviçreye iki parti iç fındık ihrac ettik:

Burada nazarı dikkati celbeden cihetler, ihrac ettiğimiz maddelerin çeşidli oluşu, bugünkü yolların imkânları dahilinde muhtelif memleketlere dağılışıdır. Bu meyanda tütünlerimizin ve iç fındıklarımızın iyi satış imkânları bulduğu da görülmektedir.

Yeni anlaşmalar

Geçen bir hafta, yeni ticarî hareketlere imkân hazırlayan iktısadî temaslar bakımından bir hayli hareketli ve verimli olmuştur. Ankarada bulunan İngiliz heyetile 5,5 milyon liralık yeni bir anlaşma yapıldığı haberi geldiği sırada gene Ankarada bulunan Alman ticaret heyeti azaları da şehrimize dönmüş ve heyet azası tütün ve kuru meyva mübayaatı üzerinde hükûmetimizle mutabakat hasıl olduğunu söylemiştir. Hindistandan da memleketimizle ticarî münasebat tesisi için bir heyet Ankaraya gelmiştir. Bundan evvel bir ticaret mümessilimizin Hindistana gidip geldiği unutulmamış olsa gerektir. İsviçreden gelmesi beklenen ticaret heyetinin muvasalatı gecikmiş olmakla beraber İsviçre konsolosluğu heyetin gelmek üzere olduğunu alâkadar makamlara bildirmiştir.

Ham madde tevziatı

Sanayiicilerimizi başlıca meşgul eden mesele ham madde tedariki ve tevziatıdır. Sanayicilerimiz büyük bir mahrumiyete uğramadan -şimdilik de olsa- ham maddeye kavuşmuş bulunuyorlar. Tenekeye muhtac olan sanayi şubelerine uzunca bir müddet yetişecek teneke bu hafta içinde tevzi olundu. Ellerinde şimdilik ham maddeleri olan kauçuk sanayiine İngiliz ticaret birliğinin getirttiği 3,2 ton ham kauçuğun tevzatı yapılacaktır. Bu hafta içinde yeni gelen kimyevî maddelerin de tevziatı yapılacaktır.

Alâkadar mehafilde sanayiimizin ham maddeleri için tam bir nikbinlik vardır. Almanyadan yeni anlaşma ile gelecek sanayi yedek aksamı ve İngiltere ile Uzakşarktan alınacak bazı ham maddelerin müjdesini de biz burada verelim.

Faik GÜNERİ

Hayattan hikâyeler

Mustafendi dayım

Mahmud Yesarî

Ali Efendi, Ömer Ağa gibi isimler vardır. Biz, bunları, yazıldıkları gibi söylemeyiz: «Alefendi», «Ömera», «Mustafendi» de bu silsiledendir. Mustafa Efendi dayım, diye anlatmağa kalkışsam bocalayacağım. Çünkü büyük dayım, Mustafendinin portresini sadakatle çizmek kabil olmıyacak.

Mustafendi dayım, annemin dayısı. Boy, iki, iki metre değilse de, bir doksan beş muhakkak. Bir buçuğa yakın göğüs. Kalın püskürme kaşlar ve pos bıyıklar altında, herşeye rağmen, hayata gülümsiyen tatlı bakışlı gözler, tatlı bükülüşlü dudaklar.

Ondan, bütün aile şikâyet ederdi: Okumamış, bir yerde iş tutmuyormuş.

Çocukluğumdan, o dağ gibi zeybeğin ölümünden sonra, meseleyi anladım.

Onun kardeşleri vezir karısı olmuştu. Enişteleri vezirdi. Fakat, o, zeybek kalmıştı.

Tam, su katılmamış Aydın zeybeği. Akşamları masasını kurar, kafayı çekerdi.

Kardeşleri, enişteleri, hepsi zengindiler. O, birine metelik vermez, en zengin konakta, bir çilingir sofrası hazırdı, keyfini çatardı.

Beyler, paşalar, umurunda değildi. Konakların, yalıların, selâmlık dairesine, uşaklar tarafına gider, keyif olur, parmaklarını bir çalpara gibi çıtlata çıtlata, dizlerini küt küt yere vurarak, -şimdiki aşılama soğuk zeybek oyunu değil-, Aydın efelerinin hodori meydan oynadıkları zeybek oyununu oynardı.

İşsiz kalınca İstanbula gelirdi. Onu, «Hademei hassa» ya yazdırmışlardı. Sıkılmış çıkmış. Kendi itiraf ediyor:

— Fena ettim, be! Göğsümden itseler, bugün, binbaşı idim.

«Göğsümden itseler!» Esprinin inceliğine bakın. Mizah gazetelerinin soğuk-luklarına benziyor mu?

İstanbula işsiz geliyor, ona; gene bir iş buluyorlar, filânca yerde nahiye müdürlüğü, yahud kaymakamlık.

Mustafendi dayım, akrabalarından «avaid» ini alıyor, cebine koyuyor, yeni esvabları da giyiniyor, artık «mahalli memuriyetine».

Mustafendiden bir ay ses yok, iki ay ses yok. Konaktakiler, yalıdakiler, biraz: Oh! diyecekleri sırada, Mustafendi, çıkıp geliyor. Geliyor ama, sırtında, ne palto, ne pardesü, ne de yeni esvab. Kıyafet perişan.

Soruyorlar:

— Gene ne oldu?

İçi geniş insanlar başka oluyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Mal müdürüne kızdım, dövdüm. Jandarma çavuşuna kızdım, dövdüm. Muhtara kızdım, dövdüm.

Ablası, büyük teyzem bir gün isyan etmişti:

— A Mustafa, biz, seni oralara adam dövsün, diye mi gönderiyoruz?

Mustafendi dayımın dünya umurunda değil ki. Ona, tekrar «üst baş» yapılıyor, tekrar «memuriyet» bulunuyor. O, elini kolunu sallayarak gidiyor ama, konaktakiler, yalıdakiler, halecandalar.

Haksız da değiller. Çünkü, Mustafendi, kendi tabirile, iki ay sonra «zımbıldayıp» geliyor.

— Mustafa, ne oldu?

İçi rahat insan. Rahat nefes alıyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Mutasarrıf, tekzereme aksi cevab yazdı. Tezkereyi yazan ,ben değilim ki, bizim kâtib. Kâtibe bastım köteği. Şimdi, vilâyet hastanesinde yatıyor.

Ve Mustafendi dayım, bütün «idarî vukuatını», gayet rahat bir vicdan, bir lisanla anlatıyor. Ona, tekrar «üst baş» yapılıyor, tekrar memuriyet bulunuyor. O, elini kolunu sallayarak gidiyor ama, konaktakiler, yalıdakiler, bu sefer, pek fazla halecanda değiller:

— Mustafa, buradan dönmez. Valiye, mutasarrıfa kadar tezkereler uçurduk. Onu, kendi havasına bırakacaklar. Buradan da rahat yer bulamaz.

Bir ay, bu «rahat yer» den, tam bir ay sonra «zımbıldayıp» gelmişti.

— Mustafa, ne oldu?

İçi rahat insan, dedim ya, geniş göğsünü gererek yorgunluk alıyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Kasabada zeytin ağacları var. Yollar, zeytin çekirdeklerile dolu. İkide bir ayağım çekirdeklere takılıyor, düşüyorum!

MAHMUD YESARİ

Doğru değil mi?

İstanbul caddelerinde başı boş hayvan sürüleri

— Haniya babahindiler!

Sesi zaman zaman bütün şehir halkının kulaklarında acı akisler yapıyor. Ekseriya bir iki çocuğun acemi ve beceriksiz nezareti altında sayıları yüzü geçen hayvancıklar sağa sola seğirtmekte, geleni geçeni taciz etmekte, kaldırımları kirletmektedirler. Dünyanın hiç bir medenî şehrinde hindilerin bu suretle satıldığını kimse iddia edemez. Bazı esnaf kendi teşebbüslerile mi, yoksa Belediyenin irşadile mi, hindileri de, tavuklar gibi kapalı kafeslerde ve at sırtında gezdirmektedirler. Lâkin bu, kâfi değildir. Bütün hindi satanların o esasa riayete mecbur tutulmaları lâzımdır. Sırtta yük taşımanın ve eşekle gezmenin

RADYO

Bu günkü program

2/12/940 PAZARTESİ

8,00 Program
8,03 Orkestra
8,15 Haberler
8,30 Orkestra
8,45 Ev kadını
★
12,30 Program
12,33 Şarkılar
12,50 Haberler
13,05 Türküler
13,20 Müzik (Pl.)
★
18,00 Program
18,03 Caz orkestrası
18,40 İncesaz
19,15 Müzik
19,30 Haberler
19,45 Şarkılar
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Şan soloları
21,00 İstekler
21,30 Konuşma
21,45 Orkestra
22,30 Haberler
22,45 Cazband
23,30 Kapanış

ŞEHİR TİYATROSU

Beyoğlu İstiklâl caddesinde
KOMEDİ KISMINDA
Geçe saat 20,30 da
D A D I

Osmanlı Bankası
İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata İdare Merkezile, Yenicami ve Beyoğlu Şubeleri veznelerile kiralık kasa daireleri 2 ilkkânun 1940 dan itibaren iş'arı ahire kadar aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaklardır:

Vezne saatleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, saat 13,30 dan saat 15 e kadar.
Cumartesi günleri saat 9 dan saat 11,30 a kadar.

Kiralık kasa daireleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, şaat 13,30 dan 16 ya kadar.
Cumartesi günleri saat 9 dan saat 12 ye kadar.

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt. No. 2. Telefon: 42203.

OPERATÖR
RIZA ÜNVER
Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon: 22683

Mide, barsak ve iç hastalıkları muayenehanesi
Dr. Y. Hallacyan
Taksim (Eski Talimhanede) Abdülhak Hâmid caddesi, Sabiha apart. No. 12, daire No. 4

G. E. C.
Meşhur İngiliz Radyolar
AKÜMÜLATÖR
ve
ANODLARIMIZ
Gelmiştir
Satış yeri:
NİJAD SERVEN
Galata Karaköy Palas 3 üncü kat

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İstanbul Belediyesi ilânları

Keşif bedeli	İlk teminat	
4464,25	335,00	Beykoz - Mahmud Şevketpaşa yolu üzerinde bulunan ahşab köprünün tamiri.
9816,00	736,20	Beykoz - Bozhane yolunun 1 + 400 - 12 + 600 kilometreleri arasına ham taş ihzarı

Keşif bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı temdiden açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 12/12/940 perşembe günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 8 gün evvel Nafıa Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (11395)

Emniyet Sandığı ilânları

Taksitli Emlâk Satışı Sekiz Senede % 8,5 Faizle Ödenir

SEMTİ	Cinsi	Muhammen kıymeti
Beyoğlunda Tatavla Kamerhatun mahallesinde Despot yeni Kokoroz sokağında eski 3 yeni 5 No.lı	Kârgir ev	900
Kasımpaşa Kalyoncukulluğu mahallesinde Korneşçi sokağında eski 20, 22 Mü. yeni 69, 75 (No. taj 24) No.lı	Kârgir ev	3000
Üsküdarda Gülfemhatun mahallesinde Aziz Mahmudefendi sokağında eski 42 yeni 20 No.lı	Ahşab ev	300

1 — Arttırma 16/12/940 tarihine düşen pazartesi günü yapılacak ve 13 ten 15 e kadar devam edecektir.

İhale arttırma sonunda en yüksek bedel verene yapılır.

2 — Arttırmıya girmek için muhammen kıymetin yüzde 15 i nisbetinde pey akçesi yatırmak lâzımdır.

3 — Arttırma bedelinin dörtte biri peşin geri kalanı sekiz senede sekiz müsavi taksitte ödenir. Taksitler % 8,5 faize tabidir.

4 — Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotekil kalır.

5 — Binaların fotoğrafları Sandık dahilindeki satış salonunda teşhir olunmaktadır. Fazla tafsilât almak için salona müracaat edilir.

Emlâk Almak ve Satmak İstiyenlere

İstanbulun her semtinde her çeşid emlâk almak ve satmak için en kısa yol satış salonumuzun ziyaretidir.

Satıcıdan alınan teşhir ücreti: Bir liradan aşağı olmamak üzere üç ay için bin lirada on iki buçuk kuruştur. Satıştan sonra başka ücret alınmaz. (11300)

Haydarpaşa Lisesi Müdürlüğünden:

İkinci taksit 1 birincikânun 1940 da başlar. Leyli talebenin zamanında taksitlerini yatırmaları ilân olunur. (11136)

1941
KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLANI

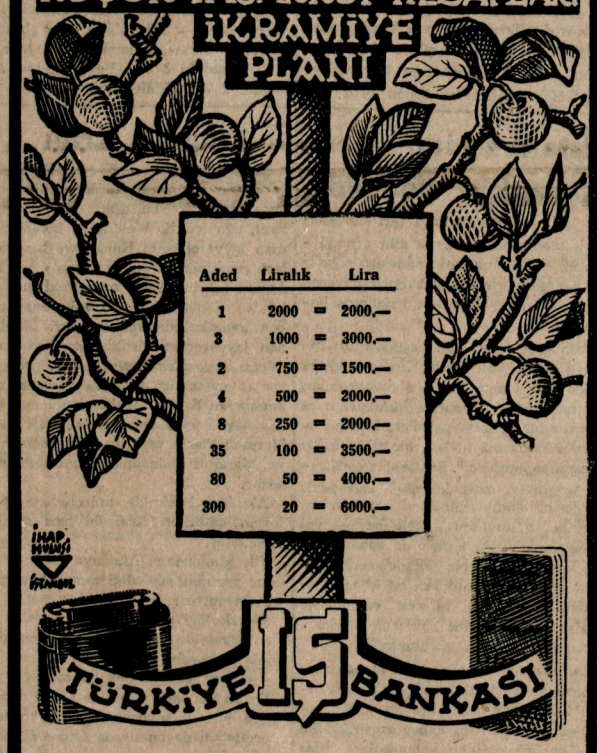

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat. 2 Mayıs. 1 Ağustos. 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

Babadan oğula, Dededen toruna

KALAN BİR ŞÖHRET
ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR
MERKEZİ: BAHÇEKAPI
Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

2 Birincikânundan 9 Birincikânuna kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	—	Salı 12 de (Güneysu), Perşembe 12 de (Karadeniz) ve Pazar 16 da (Aksu) Galata rıhtımından.
Bartın hattına	—	Salı 18 de (Konya), Cumartesi 18 de (Antalya) Sirkeci rıhtımından.
Mudanya hattına	—	Pazartesi, Salı 9,30 da, Çarşamba, Perşembe, Cuma 16 da (Trak), Cumartesi 14 te (Marakaz) ve Pazar 8,50 de (Trak) Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	—	Pazartesi, Çarşamba ve Cuma 8,15 te (Marakaz), Galata rıhtımından. Ayrıca Çarşamba ve Cumartesi 20 de (Saadet) Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	—	Salı ve Cuma 19 da (Seyyar) Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	—	Pazar 9 da (Tayyar) Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	—	Çarşamba 15 te (Bursa), Cumartesi 15 te (Mersin) Sirkeci rıhtımından.
İzmir sür'at hattına	—	Pazar 11 de (İzmir) Galata rıhtımından.
İzmir ilâve postası	—	Perşembe 13 te (Tırhan) Galata rıhtımından. (11411)

N O T : Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş acenteliği	—	Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında	42362
Galata Şube »	—	Galata rıhtımı, Mıntaka Liman Reisliği binası altında	40133
Sirkeci » »	—	Sirkeci, Yolcu salonu	22740

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

İşletmemiz muamelât servisinde iş takib eden komisyoncu ile maiyet memurlarına evvelce verilmiş olan karneler 1 kânunusani 941 tarihinden itibaren hükümsüz kalacağından yenilerini almak üzere Galata Merkez binamızda İşletme Şubesi Muamelât Servisine müracaat lüzumu ilân olunur. (11378)

Bolvadin Belediye Riyasetinden:

On bin nüfuslu elektriği olan kasabamız Belediyesinin eczacılığı açıktır. Askerlikten müecceliyeti de vardır. 940 yılı bütçesine elli lira aylık yardım konulmuştur. Bunu üç sene müddetle vermeği Belediye Meclisi kabul etmiştir. Belediye altındaki eczane ittihaz olunacak binayı meccanen verecektir. Taliblerin hemen müraatleri. (11191)

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Muvakkat vazife ile İstanbula gönderilen ve kontrolör Sadeddin Özkaynak tarafından bulunması icab eden yerlerde aranıldığı halde bulunamıyan Millî Emlâk memuru Feridun Selçukun 5/12/940 tarihine kadar vazifesine avdeti ve aksi takdirde müstafi addedileceği ilân olunur. «8213» (11362)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

I — Keşif şartname ve plânı mucibince idaremizin Tekirdağı şarab fabrikası önünde yaptıracağı ahşab iskele inşaatı işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.
II — Keşif bedeli 23486,85 lira, muvakkat teminatı 1762 liradır.
III — Eksiltme 10/XII/940 salı günü saat 15 te İstanbulda Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.
IV — Şartname sözü geçen Levazım şubesi veznesinden, Ankara, İzmir Başmüdürlüklerinden ve Tekirdağ Müdürlüğünden «117» kuruşa alınabilir.
V — Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ve şartnamesinin F fıkrasında yazılı vesaiki ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale günü eksiltme saatinden bir saat evveline kadar mezkûr Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (11063)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli aşağıda gösterilmiş olan 47 kalem muhtelif lâstik malzemenin, taahhüdünü ifa edemiyen müteahhid nam ve hesabına alınması için 4/11/1940 ve 14/11/1940 tarihlerinde yapılan açık eksiltmelere talib çıkmadığından bu iş 10/12/1940 tarihine musadif salı günü saat 15 te pazarlığa konmuştur.

Bu işe girmek isteyenlerin ayni gün muayyen saate kadar kanunun tayin ettiği vesikaları hâmilen Ankarada İdare binası içinde toplanan Merkez 9 uncu Komisyon Reisliğine müracaatleri lâzımdır.

Şartnameler Ankarada Malzeme dairesinde görülebilir. (11058)

	Muhammen bedel
Ecnebi malı olduğu takdirde	18265 Lira
Yerli » » »	35046 »

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

Mefsuh İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo Şirketi tahvilâtının 69 numaralı faiz kupon bedelleri beheri «44» kuruş hesabile 2/12/940 tarihinden itibaren ödenecektir.

Kupon hâmillerinin pazartesi, çarşamba, perşembe günleri saat 13 ten 16 ya kadar Umum Muhasebe Şubemize müracaatleri ilân olunur. (11261)

YENİ PUDRA RENKLERİ

Büyük bir Paris terzihanesinin müşterek mesaisile bir Fransız güzellik mütehassısının vücude getirdiği yeni pudra harikası:

«Rachel»: Gayet beyaz bir cild için şeffaf ve saf bir güzellik temin eder.

«Peche»: Açık tenli esmer ve sarışınların ekserisine uygun olarak pembe bir parlaklık verir.

«Brun Soleil»: Esmerlere cazib bir sevimlilik temin eder... Ve yalnız Tokalon pudrası serisinde bulabileceğiniz diğer birçok yeni ve cazib renkler...

Tokalon pudrası «havalandırılmış» tır. Bu sayede cildde hemen gayrimer'idir ve adeta tabiî gibi görünür. Bu pudranın istimalile artık «makyajlanmış» manzaralara nihayet verilmiştir. Fazla olarak terkibinde «Krema köpüğü» bulunduğundan bütün gün sabit kalmasına medar olur. Hemen bu günden Paristе en fazla rağbet bulan renklerdeki Tokalon pudrasını tecrübe ediniz. Temin edeceğiniz şık ve cazib tesirinden cidden hayrette kalacaksınız.

FOSFARSOL
En birinci
Kan, Kuvvet ve İştiha şurubudur.
Her eczanede bulunur.

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 1566 aded 808/544 M3 köknar tomrukları açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve Ankara, İstanbul, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Bolu Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 5/12/940 perşembe günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (11186)

Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000	lira	100 aded 50 liralık	5,000 lira
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 »	4,800 »
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 »	3,200 »
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 24 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Şahidler mükemmeldi, iki İsviçreli. Orosvar'ın, vasiyetnameyi yazdığı zaman melekâtı akliyesine tamamen sahib olduğunu söyliyen, itiraz kabul etmez iki doktor raporu. Şefimin ab - dallığı olmasaydı, o küçük yeğenlerin ve sözde hısımların haydud şebekesi, avukatlarının, akşam gazetelerinde yazdırdığı kepaze makaleye rağmen, bir tek metelik alamazlardı. Bizimki, kendinden o kadar emindi ki, muhakeme gelecek cumaya olacak bahanesile, elini kolunu sallıya sallıya Viyanaya dönmüştü. Bu müddet zarfında, o Wiezner olacak haydud, hasım tara - fın avukatı olduğu halde, gidip kadını bulmuş, bir nezaket ziyareti yapmış, varis olacak o hebenneka da, «benim, parada gözüm yok, başım dinc olsun, yeter!» demiş. Al bakalım, şimdi başı dinc oldu, işte. Ötekiler de, yok yerden, onun hakkı olan mirasın dörtte üçüne kondular. Bizim şefin avdetini beklemeden, mendebur karı, dünyada eşi, emsali bulunmaz derecede abdalca bir mukavele imzalamış. Bir kalemde, yarım milyon kurondan fazla bir serveti elden kaçırdı.

***

Kondor, yüzüme bakarak:

— Şimdi, dikkatle dinleyin, dedi. Bütün bu sözler anlatıldığı müddetçe, dostumuz Kanitz, tostoparlak olmuş bir kirpi gibi, kasketi hep gözlerinin üstüne inik, köşesinde büzülüp oturmuş, fakat muhavereden bir tek kelime kaçırmamıştı. Meselenin neden ibaret olduğunu derhal anladı. Çünkü, Orosvar davası - isimleri bilhassa değiştirerek söylüyorum - o tarihte, bütün Macar gazetelerinin meşgul olduğu, heyecanlı bir dava idi ve hakikaten akıllara durğunluk verecek bir işti. Size bunu kısaca anlatayım.

Ukraynada muazzam bir servete sahib ve aslen Ukraynalı olan ihtiyar Prenses Orosvar, kocasının ölümünden sonra otuz beş sene daha yaşamıştı. İki çocuğu birden, hızıl hastalığın - dan, ayni gece öldükten sonra cadı gibi, hoyrat ve huysuz bir hale gelmiş, öteki Orosvar'lardan, bütün kalbile nefret eder olmuştu. Çünkü, kendi çocukları öldüğü halde onlar yaşıyorlardı. Esasen, Prensesin seksen dört yaşına kadar yaşaması, bana kalırsa muzibliğinden ve bir an evvel ölsün de mirasına konalım diye sabırsızlanan kadın, er - kek yeğenlerini sıkmak arzusundan ileri geldi. Bunlardan biri ziyaretine gelecek olsa, Prenses kabul etmiyor, hatta yazdıkları en sevimli mektubları bile okumadan sepete atıyordu. Yalnız kaldığındanberi insanlardan kaçan ve mizacı acaibleşen Prenses, senenin yalnız iki üç ayını Kekesfalva'da geçiriyor, bu müddet zarfında kimseyi kabul etmiyordu. Sair zamanlar seyahat ediyor, kâh Niste, kâh Montreux'de şahane bir ömür sürüyor, giyiniyir, soyunuyor, saçlarını kıvırtıyor, manikür yaptırıyor, boyanıyor, fransızca romanlar okuyor, yığın yığın rob satın alıyor, mağazaları dolaşıyor, pazarlık ediyor ve bir Rus mahalle karısı gibi sövü - yordu. Mevcudiyetine tahammül ettiği yegâne insan olan yanındaki nedimesinin hayatı, bittabi, çekilmez birşeydi. Halim, selim bir kızcağız olan bu nedime, her gün, üç tane çirkin köpeği yedirip içirmek, silip süpürmek, gezdirmek, deli acuzeye piyano çalmak, kitab okumak ve hiç sebeb yokken, en kaba sözlerle hakarete uğramak mecburiyetinde idi. Hanımı, Ukrayna'da alıştığı konyaktan veya vutkadan, bir kaç kadeh fazla kaçırdı mıydı, kızcağız dayak yemeği bile göze alıyordu.

Bütün su şehirlerinde,Niste, Cannede, Aix - les - Bains'de, Montreux'de bu gaga burunlu, düzgünlü, boyalı saçlı, etrafında dinleyenler olup olmadığına bakmadan daima yüksek sesle konuşan, lokanta garsonlarile külhanbeyi gibi kavga eden, hoşlanmadığı insanlara saygısızca yüzünü buruşturan, iriyarı ihtiyar kadını herkes tanıyordu. Onun, daima arkasında yürümeğe mecbur olan ve yanısıra hiç gidemiyen nedimesi, bu feci gezintilerde, bir gölge gibi, nereye gitse peşisıra gider, iblis - ten korkar gibi korktuğu hanımının kaba saba hareketlerinden utandığı, ürkek bakışlarından belli olurdu.

Prenses Orosvar, İmparatoriçe Elisabeth'in vaktile oturduğu o Territet konağında, yetmiş yaşında iken mükemmel bir zatülcenbe yakalandı. Bu haber Macaristana nasıl ulaştı? Bilmiyorum. Yalnız, şurası muhakkak ki, Prensesin akrabaları, aralarında görüşüp anlaşmadan koşa koşa geldiler, konağı istilâ ettiler, doktorları suallere boğdular ve kadının ölümünü bekle - diler.

Kötü huy, galiba, vücudü muhafaza ediyor. Acuze iyileşti ve sabırsız varisler, Prensesin ilk defa olarak hole ineceğini haber aldıkları gün, ortadan kayboldular.

Fakat, koca karı, onların gelişlerini sezinlemişti. Kindar olduğu için, hizmetçilerle uşakları sorguya çekti, varislerin konuştukları bütün sözleri öğrenmek istedi. Hizmetçilerle uşakların verdikleri malûmat birbirini tutuyordu Varisler, Kekesfalva malikânesini, Orosvar malikânesini, incilerle mücevherleri, Ukraynadaki emvali, Ofnerstrasse'deki sarayı aralarında paylaşarak, aç kurtlar gibi didişmişlerdi. İlk darbe bu oldu. Bir ay sonra, Budapeştede bir bankerden, Dessauer isminde bir adamdan bir mektub geldi. Banker, bu mektubda, küçük yeğeni Deszos'un, varisleri meyanında bulunduğuna dair tahrirî teminat vermediği takdirde, ondan alacaklı olduğu paraların tahsili için daha fazla bekleyemiyeceğini Prensese bildiriyordu.

Artık bu kadarı fazla idi! Prenses, bir telgraf çekti ve Budapeştedeki avukatını çağırdı. Ona, yeni bir vasiyatname yazdırdı. Kötü insanlar, ihtiyatkâr olurlar. Prenses, bu vasiyetnameyi, iki doktorun huzurunda tanzim ettirmiş, vasiyet sahibinin, melekâtı akliyesine tamamile sahib olduğuna dair rapor almıştı. Bu vasiyetnameyi, avukat, yanına alıp götürdü, mühürlü olarak altı sene yazıhanesinde muhafaza etti. İhtiyar Orosvar'ın çabuk çabuk ölmeğe hiç niyeti yoktu. Nihayet zarfı açmak sırası gelince, büyük bir sürpriz oldu. Müteveffiye, bütün mirasını aslen Vestfalya'lı olan, nedimesi Matmazel Annette - Beate Dietzenhof'a bırakmıştı. Bu isim, Prensesin bütün akrabalarının kulağında, ilk defa olarak bu kadar dehşetle gürlüyordu. Kekesfalva, Orosvar şatoları, şeker fabrikası, hara, Budapeştedeki saray, hepsi ona kalıyordu. Ukraynadaki emvalile nakid parasını, ihtiyar Prenses, doğduğu şehre hibe etmiş, bunlarla, bir ortodoks kilisesi inşa edilmesini istemişti.

Akrabasına, bir tek düğme bile bırakmıyordu. Esasen, bu ciheti, vasiyetnamesinde tecavüzkâr bir şekilde, vâzıhan anlatıyor; «ölümümü sabırsızlıkla bekledikleri için» diyordu.

Mükemmel bir rezalet oldu. Varisler feryadı bastılar, avukatlara koştular ve usulen itirazlarda bulundular. İddialarına göre, Prenses, vasiyetnamesini yazdırdığı zaman zekâsına tamamile sahib değildi. Çünkü bu vasiyetname, ağır bir hastalık esnasında tanzim edilmişti ve esasen Prenses, nedimesinin manevî tesiri altında bulunuyordu. Bu nedimenin, desiseye müracaat ederek, hastayı, asıl arzusu hilâfına harekete sevkettiği şüphesizdi. Ayni zamanda, bu hâdiseye, millî bir mahiyet vermeğe yeltendiler. Arpad devrindenberi Orosvar'ların elinde bulunan Macar toprakları yabancı ellere, bir Prusyalıya intikal edecek, Prensesin sevretinin diğer kısmı, ortodoks kilisesinin malı olacaktı. Bir müddet, Budapeştede, yalnız bu mesele konuşuldu, gazeteler, bu iş hakkında sütunlarla yazı yazdılar. Fakat, mirastan mahrum edilen akrabanın, kopardıkları şamataya ve feryadlara rağmen, vaziyetleri sağlam değildi. Bidayet ve istinaf mahkemelerinde, davayı kaybetmişlerdi bile. Çünkü, gayrimemnunların talihsizliğinden, raporu imzalıyan Territet'li doktorlar henüz hayatta idiler ve vasiyetname yazıldığı sırada, Prensesin melekâtı akliyesine sahib olduğuna dair ilk ifadelerini tayid etmişlerdi. Diğer şahidler de, ihtiyar kadının, son zamanlarda mizacında bir parça garabet peyda olmakla beraber, bütün havvasına sahib olduğunu söylediler. Avukatların bütün hileleri, bütün tehdidleri akim kalmıştı. Dietzenhof lehine verilen hükümlerin temyiz mahkemesince nakzedilmiyece - ğine, bire karşı yüzle bahse girişilebilirdi.

Dava tafsilâtını, bittabi, Kanitz de okumuştu. Fakat yolcuların konuştuklarını, dikkatle, kelimesi kelimesine, gene dinliyordu. Çünkü, başkalarına taallûk eden para işleri, onu, tetkik mevzuu olarak, son derece alâkadar ediyordu. Sonra da, Kekesfalva malikânesini, sigortacılığı zamanından tanıyordu.

Genc adam, sözüne şöyle devam etmişti:

— Bizim şefin, avdetinde, müşterisi olacak sersemi nasıl atlattıklarını görünce ne kadar öfkelendiğini tasavvur edebilirsin. Kadın, Orosvar şatosundan, Ofnerstrasse sarayından, tahriren feragat etmiş, yalnız Kekesfalva malikânesile ve hara ile iktifa etmişti.

[Arkası var]